

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și loc
deschis costă fiecare ziar
20 filerl.
Manuscrise nu se înapo-
lază.

De vorbă cu Goga.

Câte n'ai putea cuprinde sub titlul acesta! Câte n'ar putea să-ți destăinuie sufletul mare al cântărețului „Pătimirei noastre”. El, pentru care lumea cu toate șiretenile ei, nu mai are nici o taină! El, ai cărui ochi scrutători au descoperit toate ascunzișurile vieții, a cărui minte luminată nu cunoaște neștiința! Inimă largă, în care patimile au căzut zdrobite sub puterea lui de voință, unde răutatea omenească e crucificată de îndemnuri alese, un câmp plin de bogății sufletești, atât de rare la unii și atât de necunoscute la cei mai mulți. Duhul blândetei, în fața ori căror amenințări, loial în fața ori căror critici, vesel și plin de ironie cu intrigantii și fariseii, demn și cuminte în sfaturi, și ori de câte ori simte necesitatea de a da spuselor sale importanța ce li-se cere, așa e Goga atât în viața lui intimă cât și în acțiunile noastre publice, unde tocmai aceste calități împreunate cu seninătatea egețării sale, l-au ridicat atât de sus. Iată de ce o vorbă cu Goga în jurul ori cărui subiect s'ar învârti, iese din discuții obișnuite, și formează un material bogat, înflorit cu variații atrăgătoare, sentințe instructive, chemate să vindece rănilile sufletului obidit al vieții noastre românești. Și iată de ce printr'o indiscreție caracteristică tagmei noastre gazetărești, n'am putut păstra în sufletul meu cuvintele distinsului meu prieten, ci m'am simțit obligat să le redau publicului cetitor poate mai slabe, poate mai sărace în expresii, lipsite poate pe ici pe colo de coloritul frumos al cuvântului său meșter, tipărend însă în ele întregul reflex al inimei lui sincere și al gândirii sale curate.

Să mă ierte, dacă am abuzat cumva de sinceritatea cu care m'a învrednicit, căci am convingerea, că vorbele lui vor curăți atmosfera vieții noastre politice, plină de bănuiele și intixită de zvonuri și de neîncredere.

Sub îndemnul acestei convingeri am pornit, să-l caut. Și l'am găsit, la „noi acasă”. Departe, în cetatea medievală a șovinismului unguresc, unde Murășul înecă murmurul durerilor unui neam întreg. Dar totuși la „noi acasă!” De mult, umblasem și eu pe cărarea aceasta a durerilor. Un an și jumătate gustasem și eu din înstrăinarea amară a exilului, în care a fost aruncat de curind blândul nostru poet, nădăjdea visurilor noastre. Fiecare pas, care mă apropia de temnița Seghedinului, îmi reînvia trecutul în toată icoana lui înspăimântătoare. Necazuri, dureri, tânguirile veșnice ale tuturor tovarășilor, lipsa condamnată de încurajare, toată spuza aceasta de amintiri duioase mă făcu sclavul unei melancolii, care începuse să-mi frământă toată ființa.

Mi-a trebuit un indemn bărbătesc, ca să pot alunga vedeniile urite, ce căutau să mă turmenteze. După un ceas de umblet obosit am ajuns în preajma cetății. Părea un mausoleu misterios, adâncit între ziduri înalte și mucegăite. Nici un zgomot, nici o vorbă, nimic nu trada totuși existența unei ființe omenești într'insul. Fereștile întunecate se pietrificaseră par'că în mușenia lor. Zidurile umede păreau desgropate din întunecul vremilor trecute. În curte bălăriile începuseră să-și întindă împărăția lor pustie. Unde ești tu fericit guvern al coaliției să dai din nou viață Seghedinului pustiu, să lași pohoadele de robi martiri ai gândirii curate să bătătorească cu pasul lor greoi potecile durerii năpădite de iarbă! Să fi ajuns dreptatea să triumfe și la noi în țară, ea, care a fost surghiunită vreme atât de îndelungată! Așa mă gândiam, când mă urcam pe treptele închisorii, fără să mă ocup mult cu cele din jurul meu, ca omul familiarizat cu ele, — când deodată aud un scârțait de ușă și doi-trei pași sunând îndărătnic pe cimentul coridorului.

— Am venit să te văd, dragă prietene. Al salut eu, strângându-ne cu căldură mâinile. Și ne-am pus pe vorbă, spicuiind din toate câte ceva.

Cum însă timpul nu-mi permitea să bat câmpii și voind să profit de întâlnirea aceasta prețioasă m'am pus a-l chestiona, în credința că răspunsurile talentatului nostru poet vor avea darul să edifice opinia noastră publică asupra multor frământări actuale, asupra cărora planează încă o misterioasă atmosferă. Iată cum în ce fel s'a desfășurat convorbirea noastră:

Cum te simți în închisoare? Cum suporti pierderea libertății? Începi cu al' ispită.

— Cum să-ți spun... în închisoare mă simt foarte bine. Singurătatea nu poate fi decât binevenită pentru orice om care gândește... Și apoi eu, după feluritele hărțuiri de cari m'am împărțit în vremea din urmă, am tot dreptul să-mi doresc câteva clipe de liniște... Poate nici odată nu m'a pătruns așa de intens ca acum nostalgia singurătății... Aș vrea să fiu lăsat în pace numai eu gândurile mele. Când stai așa închis într'o celulă și cetești o carte, vezi, că la urma urmei așa de puține binefaceri te așteaptă afară... De sigur că țin la libertate, că mi-se pare supremul dar pământesc pe pământ, dar, vezi, când mă gândesc că libertatea mi-a pricinuit atâtea nemulțumiri în timpul din urmă, atunci simt un fel de adăpost aici după zăbrele, un sentiment de liniște și siguranță și — ciudat — dar par'că aș vrea să fie cât mai departe ziua când reîntrez în vălmășagul de afară... Sunt impresii fugare ăstea... răspunse poetul cu un gest, care trada un fel de indignare.

— S'ar părea că judeci cam aspru... observ eu. În sfârșit, avem și noi o opinie publică care răsplătește nemulțumirile...

— De opinie publică, — îmi luă el cuvântul — poate fi vorba în alte părți, în occident, unde societatea își are tradițiile ei culturale și morale, în Franța de pildă, unde cazul lui Dreyfuss a putut revoluționa o lume întreagă. La noi însă nu există încă precepte stabilite, anumite puncte fixe, pe cari să se poată sprijini conștiința publică. În cele mai elementare chestiuni balansările de judecată sunt la ordinea zilei și nu-mi pot închipui o mai mare greșală, decât să aștepti astăzi o satisfacție din partea societății pentru sacrificiul de orice natură pe care l'aduci în favorul ei. Impulsul unei munci trebuie să și-l găsească omul totdeauna în sine însuși și să nu-l caute în aprecierea altora.

— Iaca eu cât ar trebui să fim de sdrobot sufletește, dacă aș edifica pe așa zisa opinie publică, acum după învățămintele ce am putut trage din celebrul „caz Vaida-Goga!” Gândește-te, că a fost de ajuns să apară din bun senin un singur articol de ziar al unui om indus în eroare, ca cel puțin jumătate din lumea noastră să poată spune liniștită că eu sunt un agent politic de talia lui Seghescu... Și doar eu, slavă Domnului, dacă n'am făcut altceva, am făcut totul ca de purtările mele de până acum să se frângă asemenea bănuiele. Și cu toate acestea ai văzut, toată biata truda mea, tot ce-am scris, ce-am vorbit, versuri, articole... toate fărâmiturile unei sbuciumări sufletești de ani de zile, toate s'au prăbușit într'o zăvăz de apă murdărie, făcând loc celui mai grozav spectru al martiriilor...

— În alte părți activitatea intelectuală asigură unui om un scut moral. Aici însă știi ce s'a întâmplat. Au trebuit două luni de zile petrecute în aruncături de tren, în discuții și declarații, în telegrame și documente, cu juriu și fără juriu, a trebuit să vie domnul Stere dela Iași, să cheltuiască o energie extraordinară, ca să putem lămurii adevărul... Cât de po partea trecutului meu puteam fi așezat cât de ușor în pomelnicul trădătorilor alături de „amicul” meu Mangra... Să lăsăm deci opinia publică, care cu aceiaș ușurință te duce azi la Capitoliu, mâine la stânca tarpeică... Să ne gândim la conștiința noastră...

I-am ascultat întreagă mărturisirea aceasta, și ca unul care trăisem momentele acestea dure, nu m'am putut abține de a nu-i completa indignarea:

— Adevărat, — zic eu — poate nici unul din martirii noștri, n'a fost petrecut la temniță cu atâtea răceală și indiferență de unii oameni... Ziarul autorizat de pildă nici notă n'a luat, altele câte două rinduri neobișnuit de laconice... Când te gândești ce mai praznice erau pe vremuri!...

Spusesem poate un cuvânt, care l'a alterat, căci interlocutorul meu mă intrerupse repede:

— Dragă prietene, eu nu sunt martir... Ideile mele despre jertfa ce-o datorește cineva poporului său mă fac să roșesc când aud acest epitet împărțit cu atâtea dărnicie în timpul din urmă. Să mă ferească Dumnezeu de toată păcăduirea cu care ne-a obișnuit școala veche: îmbrățișări, fripturi, discursuri, nume de strămoși... Dar averile astea sunt mai greu de suportat pentru un suflet discret, decât o lună de contemplație după ușile încuiate... Când ar fi măcar un an, da așa... Cât despre indiferență, ce să zic? Știi parabola din Biblie: ieșit-a semănătorul să sãmene...

Și iarăși tăcu și se plimba abătut cu mâinile la spate dealungul odăii de primire. Îmi dedeam seama, că nimic nu poate demoraliza mai mult o luptă, decât lipsa de entuziasm. Și de boala aceasta noi suferim îngrozitor.

Dar timpul mi-eră scurt și voiam să scormonesc sufletul gingaș al poetului până în adâncimile lui. Și așa am adus vorba de d. Popovici, care întrebunțase un mijloc atât de năstrept pentru desarmarea poetului în lupta, la care se angajase. Zic:

Ce-o fi zicând mare, Aurel Popovici, apologetul... care n'a avut niciunul să gaste din această solitudine?

— Uite, grăi dânsul privindu-mă în față. „Eu în locul tău, nu laș adice în discuție pe marele meu antagonist... Să vezi... La spatele închis... atră Tisa este o fabrică de celuloză... Are un cos enorm. Mugeste de două ori pe zi, îmi reamintesc că îndăjuns dușmanii de-afară...”

Aprapos de dușmanii. În timpul din urmă se publică în gazetele de dincolo o mulțime de speculații tendentioase la adresa „Tribunei” și a conducerii din jurul ei. Nu mai vorbesc de ziarele „Socata” și „Minerva”, sau de cetățenii indignați din Bețila—București... Dar ai citit un articol al lui deputat Ghica?

— „Sunt informat despre toate. Ziarele le peste muntii, cele mai multe, ori vorbesc din inspirații părtinitoare, ori dau greș fiindcă nu cunosc lucrurile. E deosebit numărul publicistilor obiectivi și conștiinți, cari scriu în România despre mișcarea noastră. Ai văzut că împotriva neadevărurilor lansate de „Universul” am fost siliți să dau telegrame de protestare, firește, fără nici un rezultat.

De articelele lui Ghica m-am așteptat bine a priori. Ista este, dacă nu mă înșel, pretendent la tronul Albaneli. În orice caz mă bucur, dacă alături de Pind îl preocupă și Carpații printr-o picătură. Ista, mi se pare, ne prezintă pe noi, ca pe niște rasvătăți împotriva partidului național a cărui solidaritate am vrut să o spargem printr-o disidență, pentru a crea temelurile unei noi formațiuni de partid. Ori ce observator, petrecând cu oarecare atenție frământările dela noi își poate da seama că ni se atribuie pe teritoriul unui întreg, mișcările noastre de până acum am dovedit că unitatea de partid este pentru noi o dogmă politică și că nu vrem să depășim cadrele organizației actuale. Activitatea noastră a fost de ordin pur publicistic și porcând din principiile fundamentale ale partidului național, privind prin prizma unei judecări critice fenomenele politice

și sociale dela noi, a cerut îndreptarea stărilor interne. De aceea n'am uzat de nici un mijloc grinz care se pregătește o disidență: nici manifest către mulțime, nici adunări de popor, nici vânătoare după aderenti. Nu s'a gândit nimeni la detronarea comitetului național, ale cărui greșeli am fost siliți să le reprobăm, nefiind în credințele noastre principiul infalibilității. Am socotit că în împrejurările actuale, după o serie de prăbușiri dureroase, e timpul sosit pentru a nu mai sta nemi în fața neajunsurilor de acasă și a deschide prin observații critice orizonturi nouă în spiritul public. Că s'au introdus și atacuri personale, de sigur e foarte regretabil, dar eu nu le am pe conștiință. Una însă nu se poate contesta: lipsa ori cărei încercări de idei și tălmăcirile reciproce nu pot crea platforma unei regenerări politice și sociale...”

Atâta mi-a spus. L'am ascultat fără să-l întrerup, căci știam, că ori ce cuvânt al meu nu-l putea nici completa, și nici nu-l putea strica convingerile. Voiam să mai știu un lucru, care frământă de prezent opinia publică: pa c'o a, și așa amuncat în discuție:

„Aprapos — ce păreri ai despre încercarea de a se face o împăcinte între ziarele „Tribuna” și „Românul”? Ce rezultate ne putea da o asemenea împăcinte?”

— Nu pot să-ți dau nici un răspuns — aici în singurătatea mea nu pătrund vestile de afară... În orice caz aș voi ca nota personală a frământărilor dela noi, de care eu m'am ferit totdeauna, să dispară... Cât mă privește, eu nici odată n'am crezut că dela chestiunile personale s'ar putea aștepta altceva decât oarecât infructuoasă...

— Bine dar credințele întime... ideile... înțelegi eu.

— „Pri'ene, roști spoutul apăsându-se” eu drept pe umarul meu: „Cred că... și mă înțeleg, că omii lui blăjini albaștri, ca și când ar fi voit să cerceteze dacă am înțeles adevărul acestor cuvinte...”

Și câte n'as fi vrut să aflu dela dânsul. În singurătatea, ce ne împrejmuita, ferit de zgomotul mulțimii și de privirile ei răutăcioase inima se deschide cu mai multă sinceritate și mintea lucrează sub îndemnul

curat al unei judecări neprihanite. Din nenorocire însă a trebuit să-mi iau cu mult prea de vreme rămas bun dela distinsul meu prieten, să îngădui acestui suflet abătut să se retragă iarăși în lumea gândurilor, a singurătății și a uritului.

Gheorghe Stoica.

Ministrul de culte și seminariștii rom. din Orade. Din Budapesta se anunță că ministrul de culte contele Zichy Aladár va răspunde în ședința de Miercuri la interpelarea ce i-a adresat-o d. deputat Dr. Ștefan C. Pop în chestia eliminării teologilor români din seminarul rom.-cat. din Oradea-mare.

Prolongirea camerelor române. Miercuri, la 28 Februarie, s'a ținut în camerele române, de către dñii miniștri P. P. Carp și T. Maiorescu, următorul mesaj regal despre prolongirea camerelor române:

*Domnilor senatori,
Domnilor deputați.*

Având în vedere că sesiunea ordinară a corpurilor legislative se încheie la 15 Februarie, și considerând că mai sunt a se cerceta proiecte de legi importante, precum și bugetele. Eu prelungesc această sesiune până la 15 Martie inclusiv. Carol.

Proiectul reformei electorale — terminat. Un ziar german din Budapesta anunță, că după cum s'a svornit și pe culoarele Camerei, proiectul de lege al reformelor electorale e *deplin terminat* și că ministrul-președinte a și arătat deja proiectul următorilor bărbați politici: contelei Ștefan Tisza, contelei Viktor, contelei István Tisza, contelei Károlyi. Știrca aceasta a ziarului german e desmintită, ceea ce însă nu probează că ar fi lipsită de autenticitate. Un lucru e sigur anume: contele Khuen-Hédervary e însuși o creatură a intereselor oligarhiei feudale și nu poate să-și elaboreze proiectul decât în perfectă armonie cu celelalte creaturi ale regimului nostru pseudoconstituțional. Dar nu contele Khuen-Hédervary e omul, care să hotărască cadrele

Mark Twain.

O furtună.

Da, urmă d. de Mc Williams — căci aceasta nu era înșelămintă, vorba lui — frica de furtună e una din cele mai strălucite slăbiciuni, de care poate fi apăsătoare o fi. A omenească. Mai ales că o întâmplare, o dănie, o neașteptare, o afli și la un câpel și este odată cînd și la un bărbat. E o slăbiciune foarte, supărătoare, căci mai mult ca orice frică îl fură mintea omului și furcă nu o poți scoate din căme-va mei prin dovezi științifice și nici prin rație. O dănie, care ar avea curajul să-i privească diavolului drept în față — sau chiar unui poez — își pierde cumpătul și se sfărâmă, când vede tremurii unui fulger.

Ei, și cum v'am zis, mă trezi la un tîpăt nădădit, care venea de nu știu unde: „Mortimer! Mortimer!” Și după ce m'am desmetecit cele unei suneturi, mă ridicai, cum era întunec, și am răspuns: „Evanghelino, tu naș chemi? Ce-i? Unde ești?”

„M'am închis în camera de cămăși! S'ar cădea să-ți fie rușine, că stai acolo și d-rul, când afară e o furtună așa de grozavă!”

„Ei, cum poate cură să-ți fie rușine, că doar me! Nu te înțelegi, un om nu poate să se rușineze, pe cînd doarme. Evanghelino!”

„Se înțelege, că asta n'o faci niciodată, Mortimer, o știu eu bine!”

Auți un plînses năbușit. De aceea-mi opri niște vorbe aspre, ce erau, pe cale să le zic, și vorbii astfel: „Mă pare rău, dragă, n'arădeci

că-mi pare rău. N'am voit să o fac — vino afară — și —”

„Mortimer!”

„O cerule! Ce-i, dragă?”

„Mai că-mi vine să cred, că încă tot mai gezi în pat?”

„De ce nu? Firește!”

„Scoală-te îndată! Cred că totuși ai putea să-ți păzești viața mai bine, cel puțin pentru mine și eguii mei, dacă nu ții nimic de tine!”

„Dar, dragă —”

„Înceată, Mortimer, tu știi că pe-o astfel de furtună locul cel mai primejdios e patul! În toate cărțile scrie așa. Însă se vede că te nu-ți pasă, tu cu toate aceste rămăi culcat și-ți primejduiești viața fără vre-o considerare. Dumnezeu știe de ce, p'ate că —”

„Dar, ce dracu, Evanghelino, nu mai sunt în pat, en —”

Verba fa întreruptă fără de veste de-un fulger, căruia i-a urmat tunetul, acompaniat de-un strigăt disperat al soției mele!

„Ei vezi, ce se întâmplă! O, Mortimer, cum poți fi atât de fărădelege, să injuri pe-o astfel de vreme!”

„N'am injurat nimic! Și doară n'are a face s'ar fi întâmplat tot așa de bine și dacă n'as fi zis nici un cuvînt și știu bine, Evanghelino, sau cel puțin ar trebui să știu, că dacă atmosfera e încălcată cu electricitate —”

„O, da, se înțelege că tu totdeauna ai dreptate, totdeauna, totdeauna! Nu înțeleg, cum poți să faci atâtea hazarde, când știu că n'aveam un paratrăsnet și că totuși și copiii tăi sunt cu toți

expoși jocului soartei. Dar ce faci! Aprinzi un lemnisor! Pe astfel de vreme! Ce, ai nebunit?”

„Ce dracu, dragă, ce strică asta! Aici e întunec, ca într-o vază și —”

„Stinge-l, stinge-l iute! Voești anume să ne nimești pe toți! Tu știi doară că nimic nu atrage mai mult fulgerul, ca lumina!” (Fzt — poc! — bun — bōum — bun!)

„O, ascultă, vezi ce-ai făcut!”

„Cum? Un lemnisor cu pucioasă fără indoială, că poate atrage fulgerul, însă nu-l pricinuește — imi dau capul. Și dacă pocitura aceasta era hotărîtă lemnisorului meu — atunci a fost foarte rău tîntită — o faptă, pe care dintr-o mie, abia unul poate îndeplini —”

„Să-ți fie rușine obrazului, Mortimer! Stăm față în față cu moartea și tu mai poți vorbi atâtea prostii în momentul acesta solemn. Dacă poate nu dorești — Mortimer! —”

„Ei!”

„Ti-ai spus rugăciunea de seară?”

„Eu, — eu, eram tocmai pe cale să o spun, când mi-a trăsut prin cap, să socotesc cât fac de donăsprezece ori treisprezece și —” (Fzt! — bun — bun — bumerumbum — bang poc! —)

„O, suntem prăpăditi, nu-i scăpare. Cum puteai să o uzi pe-o astfel de vreme!”

„Atunci încă nu s'a fost pornit furtuna. Și era un nouaș pe cer. Cum puteam să băneșesc că pentru un păcat atât de mic o să fie atîtă vază și tîmbălău! Cred, că nu e frumoz din partea ta, să faci atîta vorbă mare pentru asta, când știu, că se întâmplă foarte rar. Până acum n'am uitat-o niciodată, de cînd eu marele entremur de pămînt, a cărui pricină tot eu am fost!”

vietei noastre constituționale din viitor, căci omul capabil să facă această operă mare trebuie să poată ține seamă de interesele mari ale populațiilor și nu numai de cele ale fosilelor feudale.

Episcopia gr-cat. ungurească. În chestiunea aceasta ziarul „Az Est” află următoarele: În ce privește sediul noii episcopii, guvernul n'a luat încă o hotărâre definitivă. Probabil ea va fi înființată la Hajdudorog, dar nu e exclus nici ca ea să se înființeze la Nyiregyháza. Primarul din Nyiregyháza, Mayersky a fost ieri la contele Khuen-Héderváry și a obținut promisiunea, că guvernul va considera în primul loc interesele orașului Nyiregyháza. De altă parte contele Ioan Zichy, ministrul de culte, i-a spus că guvernul s'a hotărât deja pentru Hajdudorog, a adăugat însă, că de cumva orașul Nyiregyháza nu se va da înapoi dela anumite sacrificii, mai poate să speră într-o schimbare a hotărârii guvernului în favoarea orașului Nyiregyháza. Primarul Mayersky a mai fost și la secretarul general Jeszenszky, care i-a comunicat că în cazul când orașul Nyiregyháza ar prezenta o propunere concretă, poate să obțină încă sediul episcopiei. Primarul a convocat consiliul comunal și o hotărâre a consiliului se așteaptă.

Știrea aceasta adevărește un mare grad de optimism din partea potrivnicilor noștri. Noi mai așteptăm.

Demonstrația din Budapesta îngăduită. Prefectul poliției din Budapesta n'a voit să ia la cunoștință anunțarea partidului social-democrat că la 4 Martie va merge înaintea parlamentului pentru a manifesta în interesul votului universal. Prefectul de poliție și-a motivat refuzul cu pretextul că mii de oameni vor împiedeca circulația în jurul parlamentului.

Partidul social-democrat a renunțat la manifestația din fața parlamentului, rămânând ca manifestanții să parcurgă numai străzile principale. În forma aceasta demonstrația a fost îngăduită de prefectura poliției.

Manifestația va avea loc în ziua de 4 Martie, suspendând lucrul pe două ore.

Moștenitorul Bulgariei în România. Ni-se anunță din Sofia: Moștenitorul coroanei bulgare, principele Boris va vizita în Aprilie casa domniitoare a României. Trei zile va fi oaspele regelui Carol în București și va vizita apoi și perechea moștenitoare română la Cotroceni. Cu această

ocazie principele Boris va fi prezentat principei Elisaveta. Moștenitorul bulgar va fi primit cu toate onorurile cuvenite. Se speră în Bulgaria că încântătoarea principesă română nu va refuza pe principele Boris. Serbările de încoronare a regelui Ferdinand s'au amânat până în August anume, în speranța probabilei înecșării a caselor domniitoare.

„Consolidarea Ungariei”... „Desteptarea” „trebuie să se bucure sincer” că Ungaria se „consolidează” prin activitatea prodigioasă a contelei Khuen-Héderváry. Acest conte care „este un noroc pentru țară”, care „pe lângă calitățile sale politice și diplomatice dispune și de o porțiune bună de răbdare, împerechiată cu iubire de patrie”, a „intrat în medias res, prezentând camerei legea armatei”, o lege care va consolida iubita noastră Ungarie, pentru că, mă rog, prioritatea reformei electorale față de sufragiul universal este absolut justificată și noi trebuie să ne consolidăm, doar suntem patrioți de... ultima speță. Desteptarea... „trebuie să se bucure sincer”... împreună cu noi, căci nu se putea un articol mai limpede ca cel de astăzi, care să mărturisescă fără nici un încunjur intenția ei păcătoasă.

Firește, nici acum, după ce știm ce-a făcut d. Arsenie Vlaicu prin ministerele din Budapesta, nu ne vine să ne întrebăm: „cât o fi costat d-le director?”

Raporturile noastre cu Italia. „Corriere della Sera” din Milano publică un articol al deputatului Torre, în care acesta atrage atențiunea asupra articolelor din presa Vieneză privitoare la întreprinderea tripolitană și acțiunea flotei italiene.

Deputatul Torre spune: „Italia a dovedit, cu prilejul morții contelei Aehrenthal de ce sentimente amicale e însuflețită față de Austro-Ungaria.”

„Presa italiană a relevat, cu ori ce prilej, tot ce ar putea contribui la accentuarea relațiilor cordiale între cele două țări și s'a arătat foarte obiectivă.”

Cu toate acestea, presa Vieneză a continuat cu cererile de retragere a trupelor italiene din Albania și a dreptul său de acțiune, uitând în același timp că Italia se află în război cu Turcia și n'ar tolera cu nici un preț să fie îngrădit de un al treilea, și mai ales de presa Vieneză.”

Ziarul „Corriere della Sera” mai observă că ieșirile presei Vieneze nu pot ajuta de loc cordialitatea relațiilor dintre statele aliate

Scandal în Cameră.

Volnicia președintelui Návay.

Un succes al obstrucției.

Ce era de prevăzut s'a întâmplat în ședința de azi. Felul volnic al președintelui de-a interpreta regulamentul intern în favorul partidului guvernamental a provocat un scandal enorm. Președintele Návay — bine cunoscut de pe vremea când, tot din fotoliul de președinte, săvârșea cele mai mari ilegalități față de deputații români din Camera coaliției — s'a lăsat răpit de patimă și a făcut buclă coală de hârtie prin care justiții cereau ședință intimă.

Procedul acesta a deslănțuit o furtună ne mai pomenită, care l'a silit pe Návay — după ce a fost insultat în termeni cei mai violenți — să suspende ședința.

Scenele furtunoase de azi au fost provocate de o mică inversiune a ordinei de zi în uz până acum. La propunerea lui Antal Géza în ședința de ieri se hotărîse ca raporturile președintelui să se facă la sfârșitul ședinței. Camera să intre numai decât în discuția reformelor militare.

La noua tactică justiții au răspuns cu efect. Au provocat discuție în jurul verificării sumarului ședinței de ieri, făcând propuneri de modificări și cerînd înaintea fiecărei votări suspendarea ședinței și numărarea deputaților.

Încercările președintelui Návay de-a zădărnici planurile justițiilor s'au terminat cu un succes al obstrucției: partidul justhst a ținut Camera întrunită până la ora 4 și n'a cedat până ce președintele a fost silit să suspende ședința.

În cele din urmă apoi a trebuit să se ceară scuzele și să-și exprime regretul pentru procedul său.

„O, cum vorbești tu Mortimer! Ai uitat acum ciurma cea?”

„Dragă mea, tu totdeauna îmi pur în căreă și ciurma aceea și eu cred, că asta nu se poate! Cum se poate că un păcat atât de mic comis de mine, să aibă urmări atât de grave? Cutremurul de pământ îl iau asupra mea, dacă vrei numai decât, fiindcă s'a întâmplat în vecini, însă mai bine să mă ia dracul, decât să fiu pricina tuturor —” (Fzt, bum, bum, belum bum, bang!)

„O, Doamne, o doamne, de bună seamă că a trăsut unde-va. Nu vom mai vedea lumina zilei; și apoi când nu vom mai fi voi putea fi satisfăcut, știind că vorba ta fără-de-lege — Mortimer!”

„Ei, ce-i iară?”

„Voacea ta pareă ar veni — Mortimer, tu stai într'adevăr lângă căminul deschis?”

„Fără îndoială, că asta e fără-delegea mea din elipa aceasta!”

„Mergi înte de-acolo. Pare-ă te-ai hotărît într'adevăr să ne prăpădești pe toți. Nu știi, că nu

e conducător mai bun pentru fulger, ca un cămin deschis? — Unde te-ai așezat?”

„Aici, la fereastră!”

„O, pentru Dumnezeu, ți-ai pierdut de tot mințile? Fugi de-acolo, da iute! Și copiii cei mici știu, că e primejdios, să stai la fereastră, când afară vremuiește. Dragă, iubite, eu știu, că n'om mai trăi mult — Mortimer!”

„Da!”

„Ce foșnet e acesta?”

„Eu-s!”

„Ce faci?”

„Caut să prind vre-un capăt al patalonilor mei.”

„Aruncă iute treaba. Doar' nu-i voi să-ți îmbraci hainele pe-o astfel de vreme? Nu știi, că, cum zic toți învățații, lâna atrage fulgerul? Și tu faci totul, ce numai poate mări primejdia! Ce cântî? Ce ți-a venit în cap?”

„Ei, ce poate strica?”

„Mortimer, ți-am spus odată, de-o sută de ori, că cântarea produce în aer oscilațiuni, cari în-

trerup curentul electric și — Dumnezeu, ce deschizi ușa?”

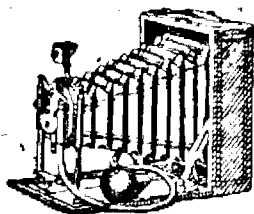
„O, Doamne, auzi tu, femeie, și aici e primejdie?”

„Primejdie? Moartea! Orice om cult știe că a produce un curent de aer înseamnă tot atâta, cât a atrage fulgerul! Ai închis-o numai pe jumătate; închide-o bine și fă-o iute, ori suntem pierduți! O, e ceva grozav să sîi la un loc cu un nebun pe o astfel de furtună! Mortimer, ce faci?”

„Nimic, învîrt cepul dela apă, în odaia asta e o înădugală, să mori, trebuie să-mi răcoresc fața și mâinile!”

„Îmi pare rău, că ai pierdut și căta minți mai aveai. Și dacă minerește fulgerul odată un alt lucru, dă de zece ori în apă. Închide-l iute! O dragă, vād că amic pe lumea aceasta nu ne mai poate scăpa, eu cred — — Mortimer, ce-a fost asta?”

„Era o blăst... era o iecană, pe care-am dat-o joa.”

Cumpărare ocazională de puști de vînat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vînat: **RADO**, Budapest, IV./r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Götz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

Raportul nostru despre situația politică este următorul:

Cercurile militare contra lui Khuen.

Ziarele din Viena au publicat știrea sensatională că atât ministrul comun de război cât și ministrul-președinte austriac au adresat guvernului ungar cererea să dea lămuriri în ce privește modificările reformelor militare.

Guvernul ungar a grăbit să desmințască știrea aceasta. Ziarele din Viena „Zeit” și „N. Fr. Presse” publică acum și textul adresei ministrului de război Aufsenberg, în care acesta declară că Maj. Sa nu va aproba niciodată știrbirea prerogativelor Coroanei în ce privește dreptul de a chema sau reținea în serviciu militar rezervele speciale.

Audiența moștenitorului de tron.

Din Viena ni-se telegrafiază că moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand a fost primit ieri după amiază de Maj. Sa în audiență specială. Această audiență este în strinsă legătură cu declarațiile făcute de contele Khuen-Héderváry în Camera deputaților din Budapesta.

Sedința Camerei.

Din Budapesta ni-se telefonează:

Sedința de azi a Camerei deputaților a început din nou în semnul obstrucției tehnice, care a început numai decât la verificarea sumarului sedinței de ieri.

Opoziția a prezentat trei modificări și înaintea votării asupra fiecărei modificări a cerut suspendarea sedinței și numărarea deputaților.

La orele 1 și jumătate nu se ajunsese încă la verificarea definitivă a sumarului, deși președintele Návay încercase toate mijloacele de a reduce proporțiile discuției. Felul cum Návay încercase să adresează președintelui și îl roagă să nu-și calce cuvântul dat, că la interpretarea regulamentului va observa uzul din trecut.

Președintele a înebunit!

Contele Andrassy s'a ridicat să apere procedeul președintelui. Cuvintele lui sunt acoperite de protestările opoziției.

Justh Gyula strigă: Președintele și-a calcat cuvântul dat!

Návay: Eu procedez după dreptate și nu mă las terorizat!

Deputații justhiști se ridică toți în picioare și fac sgomot asurzitor:

— Nu vom îngădui președintelui să mai vorbească. Trebuie alungat de pe tribună!

Mai mulți deputați grăbesc pe tribună și prezintă președintelui o cerere de sedință intimă. Palid de agitație. Návay rupe coala în bucăți și-o aruncă pe un scaun:

— După procedeul acesta urmat de Dvoastră, nu pot proceda nici eu în alt chip.

Adevărata furtună se deslănțuie abia acum. Deputații justhiști își părăsesc locurile și se adună în jurul tribunei. Câțiva înși urcă scările ca să-l insulte pe președinte. Návay, înmăjurat de câțiva deputați guvernamentali, șade palid în fotoliu. Din toate părțile e insultat.

— Președintele a înebunit! Trebuie dus în balamuc.

Redactorul organului guvernamental „Bud. Napló”. Dr. Pályi Ede, sare peste bariera galeriei gazetarilor și vrea să urce tribuna pentru a-l apăra pe președinte. Este însă reținut de deputați. Justhistul Lórászy Márton, bărbat voinic, se agită de parapetele tribunei și le fringe.

În mijlocul acestei învălmășeli înfierbântate, președintele Návay părăsește în fugă tribuna președințială.

O nouă volnicie.

Președintele Návay n'a voit să admită sedința intimă ci a ținut sfat cu ministrii. Vicepreședintele Návay să predea președinția unuia dintre vicepreședinți și să-și exprime regretele din băncile deputaților. Ca președinte nu va mai fi ascultat.

Návay nu s'a supus, ci a ocupat din nou fotoliul de președinte. Opoziția a cerut imediat sedință intimă, care n'a fost admisă. Volnicia aceasta a deslănțuit o nouă furtună. Președintele a suspendat sedința, retrăgându-se în fugă, înmăjurat de numeroși deputați guvernamentali.

După 10 minute se repetă scenele de mai înainte: cererea sedinței intime și refuzul președintelui urmat de suspendarea sedinței. La orele 3 și 30 minute se întâmplă același lucru.

Návay își cere scuzele!

În cele din urmă Návay, văzând că acțiunea justhiștilor este sprijinită și de câțiva kossuthiști și membri ai partidului popular, se dă bătut și admite sedința intimă în aplauzele furtunoase ale opoziției.

Apoi își cere scuzele pentru că n'a admis imediat sedința intimă, cum dispune regulamentul, invocând motivul scenelor furtunoase. A osândit apoi, în aplauzele camerei întregi, intrarea ilicită în incintă a redactorului Pályi.

Cu aceste s'a terminat sedința la orele 4 și 20 minute, hotărându-se pentru ziua de Luni continuarea... discuției întrerupte azi.

Cronică externă

Marea grevă din Anglia. Greva minerilor englezi ia proporții tot mai mari. Muncitorii nu vreau să facă nici o concesie patronilor, deși guvernul se năzuiește să împace amândouă părțile. Prim-ministrul Asquit a făcut alaltăieri la congresul muncitorilor declarații importante, în care a recunoscut drepturile muncitorilor și a atras atenția patronilor asupra posibilității unei legi, care îi va forța să ridice lefurile. Greva, ori cum, va mai ține încă vr'o două-trei zile, ceea ce însemnează o pierdere enormă de mai multe milioane pentru statul englez. Toate fabricile mai mici, din lipsă de cărbuni au fost închise, muncitorii din fabrici încă amenință cu grevă, așa că până în 5 Martie, numărul greviștilor se va ridica până la trei milioane. Guvernul încă nu a pierdut nădejdea că se va restabili ordinea în cea mai scurtă vreme, cu toate aceste scumpetea a intrat pe toate liniile atât în Londra cât și în celelalte brutării și franzelarii. Pănea care se scumpise încă din anul trecut acum este și mai scumpă.

De altfel greva decurge în cea mai mare ordine. Muncitorii se mulțumesc numai cu plimbări demonstrative pe străzi. Într'un singur loc s'a întâmplat că muncitorii înverșunați au rupt șinele dela un tren, reușind să oprească în partea aceea circulația.

„Se vede, că stai la părete? Ce nesocotință! Nu știi că nimic nu atrage mai mult fulgerul, ca un părete? Cată de fugi de-acolo. Ei, și eară erai cât pe ce să injuri. O, cum poți fi atât de fără-delege, când familia ta e într'o primejdie atât de mare? Mortimer, ai zis să aducă un pat cu pene, cum te-am rugat?”

„Nu, am uitat!”

„Uitat! Și asta poate să te coste viața. De-ai avea acum un astfel de pat, ca să-l desfășuri în mijlocul odăii și să te așezi pe el, ai fi de tot sigur — iute, înainte de ce-i mai face alte prostii.”

Cercai, însă cămara nu ne putea cuprinde pe noi amândoi cu ușa închisă, doar' dacă am fi voit să perim acolo. Am respirat o bucată de aer și apoi ieșii afară. Soția mea strigă: „Mortimer, trebuie să aflăm ceva pentru scăparea ta; dă-mi cartea cea nemțească, care zace pe marginea căminului și o lumină, însă să nu cumva s'o aprinză!”

Am aflat cartea rescupărându-o cu o vasă și alte nimicuri sfărâmate. Soția mea s'a închis înăuntru cu lumină cu tot și o clipă arui pace: apoi strigă: „Mortimer, ce s'a întâmplat?”

„Ei, măta!”

„O Doamne; prinde-o și închide-o în dulapul de cămeși! Iute dragă. Mățele sunt încărcate cu electricitate: de bunăseamă, că voi căpăta peri albi de câte năcazuri am îndurat în noaptea aceasta.”

Am auzit iară un plâns nădușit, căci de altfel n'ar fi mișcat un deget, ca să mă apuc în întunec de-o astfel de treabă și să fug în urma măței printre scaune și-o grămadă de opreliști, cari de obicei erau vârtoase și cu muchi aspre. În

fine mi-a succedat, pe „hiezzi” în dulap, se înțelege că în seama a peste 400 de dolari, cât am prețuit mobilele stricate și picioarele mele. Apoi auzii din cameră iară vocea cea nădușită: „Cartea cea nemțească zice, că pe furtună e cel mai sigur, dacă te așezi în mijlocul odăii pe un scaun — picioarele trebuie să fie izolate prin conducători răi de electricitate, adică tu trebuie să le pui pe niște talgere de sticlă — (Fzt, — bum — bam, poc!) O! Auzi!”

Grăbește Mortimer până nu ești mort!”

Mi-a succedat în sfârșit să găsesc și patru talgere, erau cele din urmă. Toate celelalte erau acum sfărâmate. Am izolat astfel picioarele scaunului și-o rugai să-mi zică, ce să mai fac.

„Mortimer, aici mai zice: „Pe vremea unei furtuni trebuie depărtate orice metale, ca ceasuri, inele, chei și nu e bine a sta aproape de locuri, unde s strinse astfel de lucruri sau, stau în legătură cu alte corpuri, ca la vetre, sobe, grilaje de fier și de-acestea. Ai înțeles, Mortimer? Ce zici, ce înseamnă aceasta, să porți sau să nu porți cu tine lucruri de metal?”

„De, nici eu nu prea știu, îmi pare ceva nelămurit, nu cunosc atât de bine limba aceasta.”

Dacă însă am înțeles eu bine, atunci pare că zice, că e bine să porți pe-o vreme ca asta cu tine vre-un lucru de metal.”

„Da, așa o fi, o înțelege orice minte sănătoasă. Are același efect ca un paratrăsnet știi tu! Puneți în cap, Mortimer, coiful de pompieri, e mai că întreg din metal.”

L'am scos și mi-l pusei în cap — un lucru cam greu, neîndemânatic și mă stringea, mai ales că era într'o noapte caldă și în odaie nădușită. Și

cămeșa de noapte era o haină, de care atunci nu prea aveam nevoie.

„Mortimer, eu cred că și șoldurile și picioarele tale au nevoie de scut: ai face bine să-ți încingi sabia de comandant în garda civilă.

O făcui și pe asta.

„Acuma, Mortimer, trebuie să-ți mai scutești și tălpile, te rog, prindeți pintenii.”

Îndeplinii și porunca aceasta fără să zic un cuvânt și, cât puteam mi-am păstrat și voia bună.

„Mortimer, în cartea cea zice mai departe. Sunetul clopotelor e foarte primejdios, fiindcă însuși clopotul, apoi și oscilațiile aerului, în sfârșit și înălțimea turnului ar putea atrage fulgerul! Mortimer, înseamnă aceasta că e primejdios a nu suna clopotele pe vreme de furtună?”

„Da, cam așa pare. Dacă e aceasta participiul trecut nominativ singular — și mie-mi miroase așa ceva —; eu cred că zice, luând în vedere înălțimea turnului de biserică și lipsind un curent de aer ar fi foarte primejdios a nu suna clopotele pe vreme de furtună — și afară de ceea nu vezi că chiar expresia aceasta — —”

„Ei bine, Mortimer, nu perde vremea cu vorbe, scoate clopotul de masă, cel mare, îmi pare că e în tindă. Repede, dragă Mortimer, suntem aproape scăpați; o dragă, cred că tot vom scăpa noi cumva de data aceasta.”

Mica noastră locuință de vară e așezată sus, pe un rând de dealuri ce împrejmuie o vale. Mai multe case țărănești sunt în vecini, cea mai apropiată la o depărtare de 3—400 de pași.

Și cum stam așa pe scaunul meu izolat și sunam clopotul acum de vre-o șapte-opt minute, de-odată fură deschise cu vehemență geamurile

Rectificare.

În nrul 36 al ziarului nostru s'a publicat știrea că d. Matei Voileanu, asesor consistorial în Sibiu, fiind zilele trecute la Budapesta ar fi avut consfătuiri cu Mangra, Eugen Brote și Arsenie Vlaicu în chestiunea ziarului mangrist ce ar fi să se întemeieze. Știrea aceasta am luat-o după zărele ungurești.

Cetăm însă în *Telegraful Român*, că d. Matei Voileanu nu știe nimic de o astfel de consfătuire și luăm cu plăcere la cunoștință aceasta, publicând declarația părintelui Voileanu pentru deplină lămurire.

Declarație.

În ziarul „Budapesti Hirlap” din capitală s'a publicat știrea, că eu am luat parte la o consfătuire ținută acolo cu domnii: arhimandritul vicar Vasile Mangra, deputat dietal, Eugen Brote și A. Vlaicu, în scopul înființării unui jurnal guvernamental, și din incidentul acesta zărele „Tribuna” și „Românul” din Arad pun în discuțiune persoana mea.

Declar, că eu nu am luat parte la o asemenea consfătuire, n'am fost invitat la o asemenea consfătuire și n'am cunoștință de asemenea consfătuire.

În zilele de 15 și 16 februarie a. e. st. n. am fost în Budapesta în ministerul de culte în afaceri oficiale, trimis din partea consistorului arhidiecezan, spre a se regula definitiv afacerea cu regulamentul pentru examenele de calificățiune învățătorască, care afacere e pendentă de ani de zile.

Deoarece sunt pendent și alte două chestiuni de interes general pentru școlile noastre, anume, chestiunea ridicării nivelului de calificățiune al școlii comerciale, și chestiunea de ridicare a nivelului profesoral de la școlile medii și cele comerciale din Brașov și Brad, ca să li-se socotească la pensiuine și considerabilele întregiri dela stat, și în minister a trebuit să intervin și în afacerile acestea, am rugat pe directorul școlii comerciale Arseniu Vlaicu, să fie și el prezent cu mine, când vom interveni la minister în ambele aceste afaceri.

Care a fost și care este ținuta mea în afacerile

noastre de afară și un fânar se arată în fereastră orbindu-ne; o voce aspră zise: „Pentru Dumnezeu, ce s'a întâmplat?”

Fereastră era plină de capete omenești și capetele pline de ochi, cari priveau lung la cămășă mea de noapte și la îmbrăcămintea mea, ca de război. Seăpai clopotul, mă seculai buimăcit de pe seam și zisei: „Nu-i nimic, oameni buni; știți din pricina furtunei, voiam să ferească fulgerul.”

„Furtună? Fulger? Ei dle Mc Williams, ți-ai eșit din minți? E o frumoasă noapte înstelată; nici vorbă de furtună!”

Privii afară și eram atât de uimit, încât o bucată de vreme nu putui scoate un cuvânt. Apoi zisei: „Nu înțeleg, printre perdele și geamuri am văzut lămurit cum tremură fulgerul și am auzit doară și tunetul.”

Oamenii se puseră jos și se prăpădian de râs — doi chiar muriau de râs.

Unul dintre cei rămași în viață zise: „Da, cum de nu v'ați gândit să deschideți oțără fereastră și să priviți afară spre dealurile cele. Acea ce-ați auzit era șgomotul tunurilor, și acea ce-ați zărit era focul lor. Știți, că tocmai spre miezul nopții ne-a vestit telegraful, că Cleveland a fost numit president, și de-asta toate acestea!”

„Da, dle Twain, cum am zis și la început”, urmă d. Williams, „sfaturile, cum să te ferești de fulger sunt atât de bune și de nenumărate, încât nu înțeleg, cum de fulgerul mai nimerește și oameni.”

Zicând acestea își strînse catrafusele și parașleul și eși, căci trenul sosise în târgul lui.

Trad. de L. T. L.

acestea, o știu bine cei interesați; ce am făcut în minister în afacerea aceasta, o știu cei competenți. Acesta este adevărul în afacere.

Sibiu. 16/29 Februarie 1912.

Matei Voileanu,
asesor consis.

Scrisori din București.

Curiozitățile intelectualilor noștri. — Două neamuri. — Piese streine. — Mihai Viteazul pe scenă.

București. 17 Febr.

Nici un popor nu poate spune despre intelectualii săi că au o mentalitate mai curioasă decât a intelectualilor noștri. La noi toate se petrec pe dos. Intelectualul român se aprinde și protestează în contra barbarilor cauzate de șovinism. Se revoltă când aude despre mijloacele folosite de unele neamuri pentru a desnaționaliza pe altele. Și, cum soarta a făcut ca o parte a poporului nostru să trăiască în țări în cari supremația politică o au popoarele șoviste, intelectualul român are un sentiment de dispreț motivat față de umiltirile tuturor acestor adversari, cari năzuiesc să ne răpească limba. La întrunirile publice, în discuții particulare, în scrisul său, intelectualul român își manifestă întreg desgustul față de cei cari prin forță brută vor să-i desnaționalizeze frații.

Un intelectual român are de pildă oroare față de șovinismul ungurese. Gândul că acolo, în țara în care urmașii lui Arpad stăpânesc, sufer insulte cei de un sânge cu noi, îl face să nu recunoască nimica bun la cei ce ne urăsc pe noi. Limba ungurească este ceva imposibil de învățat, cultura ungurească e falsă. Șovinismul de care este imbibată a făcut-o așa de unilaterală. La un curs al său, d. O. Densușianu a stăruit mult asupra acestui păcat al culturii ungurești, care grație șo-

din țară. O să vă surprindă cu siguranță numărul mare de scri pe cari le-au ocupat piesele ungurești. Cetiți și dările de seamă ale cronicarilor teatrali. Veți vedea simpatia cu care vorbesc despre aceste piese, dintre cari unele au făcut serii. „Diavolul”, „Taifun”, „Ofițerul”, „Husarii” sunt ascultate cu plăcere de acelaș intelectual român, care nutrește în sufletul său desgustul față de tot ce este ungurese. Aplaudă și esplică. Și doar sunt producțiunile celor mai declarați adversari ai aspirațiunilor noastre. Și doar în unele opere vezi bine cum autorul textului muzical a întrebuintat frumoasele motive românești, dându-le drept bunuri luate din averea sufletească a poporului ungurese. Câteva zorgoane la sfârșitul frazei muzicale dintr'o ardeleană sau țarină, dintr'o doină sau horă, dau melodiei, pe care o recunoști că e a poporului tău, o înfățișare monstruoasă, o nuanță străină, așa după cum spoliata culturii streine face din individul renegat un monstru.

Dar cel puțin de s'ar arăta acestui public de intelectuali români, cari urăsc pe unguri dar aplaudă serisele lor, operele de seamă din literatura ungurească. Dar departe așa ceva. Iată de pildă cea mai nouă piesă ungurească ce se joacă în România. „Ofițerul” lui Molnar. O piesă de o naivitate copilărească. O intrigă obișnuită în cele mai naiv concepute anecdote populare. Individul care se deghizează și, deghizat face curte femeii lui, ca să se convingă dacă ea îl iubește sau nu. Cum ar zice Românul, un biet creștin care-și fură singur căciula. Acțiunea iară foarte simplistă, personajele cât se poate de fade, blege. Nici o schinteire de cugetare, nici o străfulgerare de gândire aleasă, de spirit de observație. Incheerea care vrea să fie de spirit e banală, mai banală decât toate dialogurile din restul piesei.

Toate aceste calități mi împiedecă însă pe intelectualul român iubitor de teatru să-i găsească acestei piese merite, să meargă să o vadă reprezentată. Se fac cheltuieli cu montarea astor fel de piese. Și, după cât se pare, autorii lor dela Budapesta, conform legii, își ridică partea lor din

încasări. Și nimeni nu se gândește că avem și noi o mișcare teatrală a noastră. Bună, rea, dar e a noastră. Se scriu și la noi piese cu subiecte destul de frumoase. Se tratează în ele, cum întâlnim de pildă în piesele dlui G. Diamandy, chestiuni de interes universal. Se dă o deslegare problemelor celor mai complicate sufletești. Așa este de pildă „Bestia” iar mai acum în urmă piesa „Dolorosa”, despre care presa se exprimă în termeni elogioși. Și câte alte lucruri frumoase, câte deslegări ingenioase întâlnim în alte piese ale autorilor români. Câte probleme, care ne interesează nu numai pe noi, ci pe toți.

Ne-am întrebat vre-odată, asistând la reprezentarea pieselor străine, de ce străinii, ale căror opere noi le apreciem, nu au tradus și mai ales nu au reprezentat nimica din autorii noștri? Cel puțin ca chestie de reciprocitate, ca dovadă de dorul ce-l au ei de a cunoaște și manifestările sufletești ale noastre? Nu ne-am întrebat, căci nu prea obișnuim să ne punem astfel de întrebări. Căci mentalitatea noastră este formată într'un chip ciudat. Suntem niște oameni de cari străinii ar avea tot dreptul să zâmbească.

Și, uite, o frumoasă, o laudabilă pildă a dat d. Emil Gârleanu, directorul teatrului Național din Craiova, punând în repetiție piesa teatrală a dlui N. Iorga, „Mihai Viteazul”. Piesa se va juca în zilele Paștilor, cu ocazia unor mari serbări populare, la cari talentatul scriitor și haricul director de teatru va invita și pe Români din afară de regat spre a asista la aceste serbări, spre a simți o clipă fiorul mândriei naționale și al încrederii în puterea noastră de viață, văzând pe scenă figura celui ce pentru o clipă a reușit să introducă în faptă un vis frumos, după care generațiile cari au urmat, au plins, pentru care cei ce vor urma vor suferi și vor aduce jertfe.

I. U. Soricu.

Povestea prigonirii

„Solia Satelor” din Cluj publică scrisoarea unuia dintre cei 16 teologi români eliminați din seminarul romano-catolic din Oradea-mare.

Fiind această „povestea a prigonirii” dela Oradea cea dintâi povestire autentică a celor săvârșite de către cei puși în fruntea seminarului latin, o publicăm și noi în întregime.

La finea lunii Ianuar Coza fiind morbos, Bunea l'a corcetat în infirmărie (chilia bolnavilor). A început să vorbească cu el românește. „Infirmaristul”, ungur fiind, îndată i-a făcut observație și l'a agrăit zicându-i:

— „Vorbește ungurește, ca să te înțeleg și eu, căci am drept să știu ce vorbești!”

Bunea i-a răspuns:

— „Noi vorbim în limba noastră maternă, la care avem drept și la care ținem mult”.

Cu aceasta Bunea s'a dus la prefectul Patkay și l'a întrebat, pentru ce nu-i permis a vorbi românește în infirmărie? La ce prefectul Patkay i-a răspuns, că: da, poate (vorbi românește), numai întâi să zică „pardon, că voiesc să vorbesc românește.”

Bunea s'a dus și i-a spus-o aceasta infirmaristului. Infirmaristul i-a zis:

— „Eu nu știu cum poate vorbi prefectul cătră mine într'un chip, iar cătră tine altcum.”

Bunea cu acestea s'a depărtat din infirmerie. Infirmaristul imediat a arătat această prefectului.

În ziua următoare, dimineata, Bunea și Chirvai s'au dus la prefectul, să vadă cum e cu „pardonul” acesta? Prefectul le-a răspuns, că el cu totul altcum îl înțelege, însă cum? — nu le-a spus. Atunci merge Bunea cu prefectul la infirmarist și declară prefectului — neținându-se de cuvântul pardon — în infirmărie, că:

— Nu-i iertat a vorbi (românește) numai ungurește, ca să înțeleagă și să știe și infirmaristul ce vorbește respectivii (români).

Vine apoi amiaza. La masă vorbește Bonea colegilor săi despre „pardonul” prefectului și se miră cum îl poate înțelege altcui? Un ungur, Bartha, din curs III, mai ascuțit la urechi, dela altă masă zice și el colegilor săi: că:

— Bonea așa mintește, ca și cum ar ești dintr-o carte.

Ieșim dela amiază, apoi s'apucă Bonea cu Bartha la discuție și ceartă. Bartha văzând că în discuție și ceartă n'are drept, a început a-l insulta în tot chipul. Bonea la toate astea n'a zis nimic, ci s'a dus la rector să-și ceară satisfacție. Însă rectorul nefiind acasă, Bonea s'a întors înapoi acasă, căci rectorul șade peste druin în seminar, iar pe ambat îl așteaptă Bartha, care l'a întrebat: ce a isprăvit cu rectorul? Bonea i-a răspuns:

— Rectorul nu-i acasă, dar „Dacă se uită măgar în oglindă măgar vede, astfel nici eu nu iau în seamă lovitura lui de copită și cu asta socotesc încheiată toată afacerea”.

La cină apoi s'a întâmplat, că Bartha a ținut o vorbire, fără îngăduință nimănui, cu toate că el a zis, că prefectul i-a dat permisiune, însă aceasta nu-i adevărat, pentru că Bonea a întrebat pe prefect despre asta și i-a zis că nici știre n'are despre vorbirea lui Bartha. În aceasta foarte rău a vătămat nu numai pe Bonea, ci în general pe toți românii, numindu-ne:

„Proști, incuți, obraznici.”

Cu asta am ieșit dela cină. Bartha a chemat pe cei dela o masă cu el în muzeu și de nou ne-a insultat ca mai sus, pe toți, în potrive căror insulte n'a mai sărit Bonea să se apere, zicând că nu-l ține demn să mai stea în vorbă cu el, ci au sărit alți doi români, Iuliu Sabo și Popan, cerând lui Bartha să-și retragă cuvintele și tot ce a zis până atunci. Inversunarea era foarte mare. Signalul dat cu clopotelul, care ne chema la rugăciuni și meditație, a întrerupt discuția.

În ziua următoare, înainte de amiază, prefectul Pataky a încercat să ne împace pe români cu latini, dându-ne dojană tuturor (și românilor și latinilor), spunându-ne totodată, că începe privește la noi, căcum, ori unde. Iar dacă cumva în societatea alor câțiva români ar fi barabă un latin, bunăcuviința aduce cu sine să vorbim în limba înțeleasă și de acel respectiv. Aceasta am aprobat-o și noi. Însă era o imposibilitate, căci un latin îndată ce vedea mai mulți români laolaltă, ca un haiduc (pandur) și drăculeț îi vedeai, numai decât mijlocul nostru. Și a mai zis prefectul Pataky:

— Cu această toată chestia o țin încheiată.

Însă abia ieșim afară din muzeu și Bartha iarăși strigă în gura mare, că în toate ce le-a zis despre Bonea și ceilalți români le susține și pe mai departe. Bonea n'a zis nimic ci s'a dus la duhovnicul teologilor, Dr. Lestyán, care zadarnic a încercat să împace mai ales pe Bartha cu Bonea, că Bartha și de acum înainte zicea că susține ceea ce a zis.

La toate acestea dintre români n'a zis nime nimic, ci s'au făcut toți că le-au uitat ca și când n'ar fi fost.

Apropiindu-se între acestea ziua onomastică a rectorului Lányi și a vicerectorului, după cum era datina la onomastica oricărui superior, conducătorul corului, teolog latin, ne cheamă la cor pe toți, însă noi românii am spus că nu putem merge, până nu ni-se va da satisfacție pentru insultele lui Bartha, din partea lui de bună voce, ori silindu-l superioritatea să-și retragă cuvintele, ori Bartha să nu fie și el în cor. La acestea conducătorul ne-a părut la rectorul, care ca o fiară sălbatecă momentan a fost între noi, luându-ne la în-

trebări de ce nu mergem la cor? Spunându-i noi cauza, ne-a dojenit, întărind totodată și el ceea ce a zis Bartha despre noi, și ne-a poruncit să mergem la cor. La porunca asta toți românii ne-am supus și ne-am dus la cor. Alta ce puteam face?

În ziua următoare apoi, ductorii I și II, la 12 ore fără un sfert, ne anunță, în muzeu, legea cea nouă, poruncită de rectorul Lányi, anume: nici în muzeu, nici în rector, nici pe ambat, nici la plimbare, nici la casina catolică, cu un cuvânt: nu-i permis nici unde a vorbi românește. La toate acestea noi românii foarte ne-am intristat, cum se poate să fie asta așa, când prefectul numai de curind ne anunțase, că afară de rector ori unde e permis. (Se înțelege, de nu va fi între dânsii și un latin).

Ziua aceasta trece cum trece. Vine apoi ziua următoare, când îi citează Bonea lui Pacea, în timpul liber de 15 minute dintre prelegeri, ceva din Caragiale. La aceasta ductorul primar, deși era cam de vre-o zece pași de el, totuși îl provoacă să se țină de legea publicată. Bonea îi răspunde că orice lege s'ar aduce, dar ca să nu vorbească românește nu o poate face. Ductorul îndată îl părăște la prefectul Pataky, iar prefectul rectorului Lányi. Rectorul îndată după amiază ține conferință asupra lui Bonea, în care îl și eliminează. Sentința ni-se cotește din partea prefectului la 5 ore seara. Numai decât după cetire ne întrebă Pataky, prefectul:

— „Ki azonosítja magát Bonéval? (Cine se identifică cu Bonea?)”.

La asta noi toți clericii români, răspundem într'un glas:

— Și eu, și eu și eu...

Prefectul acum îndată dă poruncă să se strângă dela noi cărțile de studiu și a ieșit afară. Iar noi ne-am adunat toți laolaltă, hotărîndu-ne ce-i de făcut?

În urma hotărîrii noastre, toți românii ne-am dus în corpore la vicarul nostru episcopesc Dr. Florian Stan, fiindcă episcopul Radu nu era acasă, și i-am raportat tot lucrul, iar după aceea ne-am întors în seminar.

În ziua următoare la 10 ore, dimineața, sosește vicarul general Dr. Stan la rectorul seminarului, de unde la 12 s'a dus acasă cu hotărîrea stă. Rectorul i-a pus și terminul, că adică la jumătate la 3 punct. După amiază într'adevăr și vine vicarul nostru și voiește să intre pe poartă. Portarul, se vede, știind pe cine caută și în ce treabă umblă, zice vicarului Dr. Florian Stan:

— Două și jumătate punct au trecut deja, rectorul e ocupat.

Însă vicarul, om pățit și umblat în lucruri de acestea, își scoate ceasul, caută și vede că mai sunt 3—4 minute până la jumătate la 3 punct. Dă de știre aceasta prin servitor rectorului celui ocupat și numai după asta i-au dat voie să intre.

Continuând chestia cu Lányi, pe la 3 ceasuri ne cheamă Dr. Stan, prin scrisoare, la locuința rectorului. Întâi vorbește vicarul, care, după informațiile rectorului, ne-a dojenit foarte, zicându-ne, că după cum e informat din partea rectorului noi mintim și că noi am făcut un paș greșit, în urma căruia, de nu vom avea pe partea noastră dreptate, vom fi dați afară din șanul clerului. Vorbirea vicarului Stan am ascultat-o cu toții liniștiți. După asta a dat rind rectorului să pună întrebările referitoare la chestie. Lányi, rectorul, însuși nu știa ce întrebări să pună și cu ce să înceapă toată pertractarea. Cuvintele numai bolborosind le zicea, ba de nu era la spatele lui prefectul Pataky și ductorul primar Walner, cari îi tot șopteau ce să zică, stătea ca un mut.

(Sfârșitul va urma).

Pentru luminarea poporului.

Prelegeri populare în desp. Teaca al „Astrei”.

Apelul adresat de biroul central al Asociației din Sibiu către directorii despărțămintelor a găsit și găsește răsunet tot mai viu nu numai în despărțămintele vechi cari și până acum au desfășurat o activitate laudabilă, ci și în despărțămintele de curind înființate.

Despărțământul Teaca al Asociației s'a alăturat la șirul despărțămintelor harnice, hotărînd și el ținerea unui însemnat număr de prelegeri populare în comunele mai expuse ale despărțământului.

Aceste prelegeri vor avea loc în șirul următor:

14 April în *Pintic*: va vorbi d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. S. Cibuletean despre Folosul timpului. — d. S. Pintea despre Cultura pământului.

14 April în *Iuda*: d. Dr. E. Bran despre Importanța meseriilor la români. — d. O. Savu despre însemnătatea culturii și foloasele ei. — d. E. Birtoloni despre Insoțiri.

21 April în *Budurlău*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

21 April în *Brăfăluț*: d. Dr. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcool. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

21 April în *Sopter*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupăritul. — d. L. Voda despre Creșterea vitelor.

21 April în *Sântu*: d. I. Pop despre Păcatele luxului și urmările sale. — d. I. Dredețian despre lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pământului.

28 April în *Ocița*: d. S. Cibulenteanu despre Folosul timpului. — d. V. Turcu despre Legea comunală. — d. P. Radu despre Stupărit.

28 April în *Săplac*: d. E. Birtoloni despre Culturii și foloasele ei. — d. I. Dredețian despre Lux.

5 Mai în *Cibulcut*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. P. Radu despre Stupărit. — d. V. Turcu despre Legea comunală.

5 Mai în *Ufalău*: d. I. Dredețian despre Lux. — d. I. Pop despre Păcatele luxuriei și urmările rele. — d. I. Câmpceanu despre Economie.

12 Mai în *Lumperd*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

12 Mai în *Fiscut*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

12 Mai în *Filipiș*: d. S. Cibuleteanu despre Folosul timpului. — I. Dredețian despre Lux. — d. P. Gora despre Lucrarea pământului.

2 Iunie în *Silvaș*: d. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

2 Iunie în *Ormeniș*: d. Dr. E. Bran despre Asociațiune. — d. N. S. Aron despre Alcoolism. — d. Dr. I. Vescan despre Datini rele.

2 Iunie în *Comlod*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. S. Pintea despre Cultivarea pământului. — S. Cibuletean despre Folosul timpului.

9 Iunie în *Cosma*: d. I. Hossu despre Sădirea viei. — d. I. Pop despre Păcatele luxuriei și urmările rele. — d. I. Dredețian despre Luxul în popor.

9 Iunie în *Sângeorgiu*: d. Dr. E. Bran despre

Birkenheuer Miklós

Arad, strada Deák Ferencz 40 a.
în fața hotelului „Vass”.

Băcănie nouă.

Recomandă publicului prăvălia sa de coloniale și delicatose, înființată după experiența câștigată în cursul mai multor ani, și asortată întru tot corespunzătoare cerințelor timpului.

Are în depozit șuncă de Praga, costițe afumate, mezeluri, tot felul de delicatose, brânzeturi, șampanie fabricat francez și indigen, cognac, liqueruri. Fructe sudice, mandarine și mere de Tirol.

Telefon 890.

fiind în drum spre Beirut, au fost oprite de vase italiene și percheziționate. Sultanul a trimis câte o telegramă de felicitare populației din Beirut și Smirna.

Din Constantinopol se anunță: După o comunicare făcută de ministerul de război, un crucișător italian însoțit de un transport a bombardat localitatea Zaletin, în Tripolitania, lângă Homs, în ziua de 26 c. Vasele italiene au încercat să debareze trupe, dar au întâlnit o împotrivire energică din partea trupelor voluntare.

Valiul din Yemen depeșează că Italienii au arestat pe un vas călătorind pe Marea Roșie, un ture, profesor de matematică care a fost condus la Massanuah.

— **Eljen Mangra Vazul.** Primim următoarele rinduri: Onor. Redacțiune! În nr. 32 al „Tribunei” a apărut o notiță „Eljen Mangra Vazul”. Această notiță este greșită, deoarece nu corespunde adevărului știrea că eu la arătarea Magnificenței Sale aș fi fost suspendat.

Starea de fapt e, după cum mi s'a comunicat oficios la efectuarea cercetărilor, — următoarea: Înaltul minister a ordonat cercetare împotriva mea din motivul, că Venerabilul Consistor n'a trimis actul de absolvire în timpul prescripției de lege Înaltului ministru. Comisiunea administrativă m'a și suspendat fără să pot apela.

F. Tăut, 1912 Martie n. Cu deosebită stimă **Vasile Teuca**, inv. gr.-or. rom.

— **Revărsările Prutului.** Din Iași se anunță: Joi noapte Bahlul s'a revărsat inundând complet șoseaua Tețani-Cucuteni până la Iași. Din această cauză comunicația a fost complet întreruptă între Horlești-Cucuteni și Cucuteni-Hogheasa. Prefectura a trimis echipe de lucrători pentru a construi zăgazuri și a salva avutul locuitorilor. Deasemenea Prutul care de două zile este în completă creștere s'a revărsat astă-noapte în Sculeni inundând satul Frățulenii.

Locuitori cari fuseseră prevestiți au construit diguri ce n'au putut rezista însă torentelor.

Jiția revărsându-se a inundat comunele Golești, Unghești și Tutoara. Apa n'a ajuns însă până în sate inundând numai semănăturile.

— **Din învățăturile potrivnicilor noștri.** Zia **Budapest** **grozavă** pentru sfânta idee de stat: Deja de săptămâni întregi în comunele nemțești dela graniță, în circumscripția administrativă Szt.-Gotthard, agitațiile pangermane sunt în toiul lor și s'au ivit în acele locuri și agitatorii socie-

tății **Bauernbund** din comitatul Tolna. Societatea aceasta ar trebui să aibă ca scop organizarea economică, dar oamenii ei vor să câștige pe locuitorii germani ai comunelor dela graniță cu agitație pangermană. Terenul în acest scop a fost pregătit deja de mult, de morarul **Wollinger** din Rábakeresztur. Apare aceasta din faptul, că încă în alegerile parlamentare din urmă i s'a pus lui **Coloman Széll** contracandidat naționalist. Acum sosese zilnic plânsori, că oamenii societății germane din chestiune sunt în activitate permanentă, aranjează întruniri, fără să le anunțe. Pretura din Szt.-Gotthard (acei aci!) urmărește neconținut simptomele aceste, dar despre întrunirile secrete n'a știut până acum. Acuma însă pretorul **Kiss Elemér** (iată și aspirantul la cine știe ce ciolan din mila guvernului) a dat ordin energic jandarmilor să urmărească fără încetare pe agitatorii din comitatul Tolna și să reprime cu toate mijloacele de cari dispun agitația pangermană.

Și câte semnaluri alarmante ca acesta, nu sperie liniștea bunilor civi de pe Pustă zi de zi. Câți **Kiss-Klein** de speța celui din S. Gotthard n'ar putea să spargă ceata adânciei lor obscurități și n'ar putea să se impune pe o clipă atenției guvernului, dacă gogorita agitațiilor antimaghiare n'ar fi fost beatificată drept simbol al siguranței patrie.

— **Asilul surdo-muților în Timișoara.** Anunțăm că la sfârșitul lunii Iunie cor. direcțiunea asilului de surdo-muți va primi pe elevii anului școlastic viitor. Pot fi primiți numai copii în etate de 7 până în 10 ani și dacă părinții lor locuiesc pe teritoriul comitatelor Timiș, Caraș-Severin și Torontal. În clasele superioare vor fi primiți și de acei, cari și-au contras defectele organice, nu din naștere, ci deja în viață. Petițiile sunt a se adresa direcțiunei asilului și a se instrui cu următoarele documente: 1. Certificat de naștere. 2. Certificat medical, care să indice cauza din care au provenit defectele. 3. Certificat de vaccinare. 4. Certificat de pauperitate, scutit de timbru, cuprinzând starea materială a părinților. 5. În cazul când părinții sunt învoiți să supoarte cheltuielile instrucțiunii și întreținerii, este a se alătura petiției o declarație legalizată din partea părinților.

Didactrul e pe an 40 cor. Părinții săraci, în cari părinții se obligă a plăti pentru susținerea fiilor lor 200, ori, cel puțin 100 cor. Plătirea se face lunar, didactrul se plătește în două rate. De haine trebuie să se îngrijească părinții. Petițiile să se trimită direcțiunii până la 15 Iunie inclusiv.

— **Lungimea vieții animalelor.** Drul **Mitchell** arată în Societatea zoologică din Londra că sunt multe idei greșite despre lungimea vieții animalelor sălbatice. Bine înțeles e vorba de viața celor ținute în grădini zoologice.

Leii trăiesc între 30 și 40 de ani. Un urs polar a ajuns la 33; animale ungulate trec de 50 de ani. Elefanții abia ar fi ajungând la 100 ani cel mult; în mijlociu trăiesc 20—30 de ani.

Paserile trăiesc mai mult decât mamiferele: un corb a ajuns, la 69 de ani, o pajeră la 68, un papagal a trecut de o sută. Unele paseri de pradă trec de sută. Struții nu par a trăi mai mult de 35 ani.

Liliile, în grădini, trăiesc numai 11 luni, fiindcă nu le vine la îndemână împrejurările vieții în prisoare.

Cândat este că în Londra se deprind mai lesne cu climatul animalele din țările calde decât cele din ținuturile polare. Păsările din Anglia sau din alte țări cu mulți locuitori pier mai repede în închisoare, decât cele din ținuturile pustii. Se pare că în țările cu mulți oameni păsările sălbatice se folosesc foarte mult de vecinătatea omului.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Domnului Iosif Laufer**, inginer Budapesta. Recunoaștem cu plăcere, că garnitura d-voastră fabricată pentru uzina noastră de nisip din Badaesonyi, de transportare și așezarea nisipului, ne mulțamește pe deplin.

Garnitura funcționează dela începerea lucrului cu deplină putere, și transportă 100 vagoane zilnic dela uzină până la gară.

Construcția și manipularea este simplă ușoară și cu toată puterea de lucru mașinaria este astfel constituită, ca să întrebunțeze numai 2,6 putere de cai și munca a trei oameni.

Garnitura este foarte practică așa că ne permitem să o recomandăm tuturor. Budapesta, 12 Martie 1910. Cu deosebită stimă **Mina de bazalt de Badaesonyi** soc. pe acții **Dr. Tószeghy m. p.**

x **Noutate.** Ferestrele de fier „Köpplinger”, brevete în 14 state, sunt cele mai perfecte și ieftine.

După multe încercări mi-a reușit totuși să inventez un astfel de instrument, care întrece la facerea ferestrelor de fier cele care au până acum. Prin urmare rog pe toți cei interesați, arhitecți, antreprenori, proprietari, ori lăcătuși, ca cu privire la prețul de nimic — voind să-și comande marfa aceasta să se adreseze la mine, în ofert. Lucrarea acestor ferestre bazându-se pe o simplă găurire (așadară nu pe sine) în care se așează bazele de fier, fierul nu-și pierde din soliditate, ci dimpotrivă câștigă. Din figura de mai jos se

Leon Tolstol.

228

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

La două după amiază cele două trăsuri ale Rostovilor erau înhamate iar călătorii așteptau pe peron. Cărele cu râniti părăsiseră curtea unul după altul. Căleșca în care se afla prințul Andrei atrase, în clipa când trecu prin fața peronului, atențiunea Soniei care așeza împreună cu o cameristă, bancheta pe care va sădea contesa.

— A cui e caleșca asta? întrebă Sonia, scotind capul din portieră.

— Cum, nu știți, domnișoară? Este a prințului rânit care a petrecut noaptea în casa noastră, în pavilion.

— Dar care este acest prinț? Cum îl cheamă?

— E fostul nostru ginerică, prințul Bolkonsky, răsunse cu un suspin camerista: și se zice că e perdut.

Sonia sări din trăsura și dete fuga la contesa care, deja îmbrăcată în costumul ei de călătorie se plimba obosită prin salon, așteptându-i pe toți ai săi, pentru a face împreună o rugăciune înainte de-a o porni la drum.

Natasa nu se afla în salon.

— Mamă, zise Sonia, prințul Andrei este aci, rânit de moarte, el pleacă cu noi.

Contesa deschise niște ochi înspăimântați, o prinse pe Sonia de mână și privi în jurul ei.

— Natasa? întrebă ea.

Mai întâi de toate vestea aceasta nu provoacă la ambele femei decât un sentiment: ele o cunoșteau pe Natasa și ghiceau durerea pe care ar încerca-o, și teama aceasta paraliză întrînsele simpatia lor față de acest om, pe care-l iubeau totuși amândouă.

— Natasa nu știe încă nimic, dar prințul călătorește cu noi.

— Și zici că e pe moarte?

Sonia făcu un gest afirmativ.

Contesa o îmbrățișă și plânse.

„Căile Domnului sunt misterioase” gândi ea, simțind că în tot ce se petrecea se arăta mâna Atotputernicului, mâna lui ascunsă omenirii.

— Mamă totul este gata... Dar ce aveți? strigă Natasa, intrind fuga în odaie.

— Nimic, o să plecăm!

Contesa se aplecă deasupra gentutei ce o avea în mână, pentru a-și ascunde fața udă de lacrimi.

Sonia o îmbrățișă pe Natasa, care o privi cu un aer întrebător.

— Dar ce s'a întâmplat?

— Nimic... nimic...

— Ceva care m'ar întrista?

Sonia oftă numai, fără a răspunde.

Contele, Petia, Maria, Wassilici intrară în salon. Se închiseră ușile, cu toții sezură și tăcuți, nemiscăți, rămaseră cât-va astfel fără a se privi.

Contele se ridică cel dintâi; el suspină și începu să se închine cu fața la icoane. Cu toții îl imitară.

Contesa intră în odaia icoanelor, și Sonia o găsi îngenuchiată în fața icoanelor, dintre cari multe erau scoase, căci Rostovii duceau cu ei toate amintirile de familie.

Natasa încercase arare-ori în viața ei sentimente așa de voioase ca în momentul când, șezând în trăsura

lângă contesa, ea privea zidurile Moscovei pe cari le părăseau. Din când în când scotea capul pe portieră și privea mai întâi înapoi, după aceea înainte lungul convoi de râniti cari o precedau.

Aproape la capătul convoiului se zărea coșul ridicat al caleșcii prințului Andrei. Natasa nu știa cine era în acea trăsura, dar de câte ori privea convoiul, ea o căuta cu ochii.

Pe drum, mai multe alte convoiuri se uniră cu acela al Rostovilor și în curind trăsurile și cărele înaintară pe două rinduri.

Când trecură pe dinaintea turnului Sukarevo, Natasa care privea curioasă la toți trecătorii, strigă desodată cu veselie.

— Mamă! Sonio! ia priviți, este el!

— Cine, el?

— Dar uitați-vă, sunt sigură că el este, Bezukhow, repetă Natasa arătând către un bărbat spătos și corpulent în caftan, dar care avea mersul, aerul, statura unui boier.

El era însoțit de un moșneag galben și spân.

— Sunt sigură că e Bezukhow în caftan, și cu un servitor bătrân.

Vă asigur că el este... dar priviți, priviți...

— Ba nu este el; cum poți tu crede așa ceva?

— Mamă, m'as prinde pe capul meu că el e! strigă Natasa.

— Oprește! oprește! oprește! strigă ea vizitului.

Dar vizitiul nu putea opri căci din toate părțile era înghesuit de care și trăsuri în mers, așa că fu nevoit să-și vadă de drum.

Namăi mai departe, toți Rostovii îl zăriră pe Pierre, sau pe un bărbat în caftan, care-i semăna grozav. El păsea cu capul pe piept, cu aierul grav alături de un bătrân spân care avea aierul unui servitor.

poate convinge ori și cine despre acest adevăr ce ridică practicabilitatea acestei invenții singura firmă **Leptor János**, fabrică de articole de fier și lăcate, Budapesta, X. Str. Asztalos Sándor 16.

x **Aviz!** Rog pe on. intelectuali și proprietari de gramofone români, să binevoiască a-mi comunica titlul diferitelor cântece de lume și bisericești, dansuri și piese humoriste. Li rog totodată să-mi comunice și adresa artiștilor români, fanfarelor și corurilor deoarece ne voiese să trag pentru gramofon câteva sute plăci românești. Corurile, orchestrele și fanfarele capătă onorariu. Rog a mi-se răspunde la adresa: **Tóth József** cianormiear, atelier de gramofone și plăci **Seghedin, Plăta Dugonics 11.**

Mulțumesc înainte, pentru acest serviciu. Cu stimă **Josif Tóth.**

x **Adolf Nadler**, fabrică de oroloage pentru turnuri, **Budapesta VIII. str. Prater 2.** O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele livrate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb**, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechi al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákóczi, prăvălia pentru elită, unde se pot cumăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x **Nu mai sământe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrurilor; și atunci dacă altfel de sământe ar fi mai ieftine, pentru că stim din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

POSTA ADMINISTRATIVĂ

Nicolae Anca, Chișinău. Foia întrebătu nu mai apare. Poți comanda foie economică „**Tovârșina**”, **Szászváros**, sau „**Albina**” **București (România)**. Cere câte un număr de probă.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„**Tribuna**” institut tipografic, **Nichin și cons.**

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

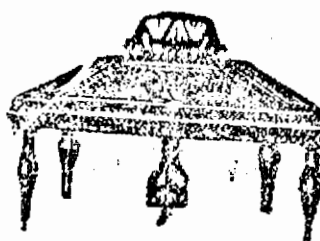
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „**Apollo**”).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot cânta și pe rate. — **Gramofone** cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

pentru altoit

„RIPARIA PORTALIS“

(Glorie de Montpellier) se află de vânzare la preotul **Petru Pelle** din **Miniș (Ménés)** com. Arad.

AVIZ!

Am onoare a aviza onoratul public, că a sosit în mare transport apa minerală de

malnaș

cea mai plăcută apă pentru vin.

Cu stimă

Rubinstein Mór, Arad.

Oleu curat de sămânță de ludaie,

pentru mâncat. Se capătă pentru revânzători dela **Lengyel Sándor, Pankota**. La dorință trimite mustre și oferte pentru prețuri.

Singurul compactor român!

Am onoare a înștiința onor. public din Arad și provincie, că mi-am aranjat atelierul cu cele mai moderne mașini și material. — Execut pe lângă **prețuri moderate**: cărți bisericești, (Evangelii, etc.) cărți școlare, cărți comerciale, tot felul de proto-coale, cărți de legi, cărți pentru biblioteci și totfelul de lucrări atingătoare de aceasta branșă. — Sperând, că onoratul public mă va cerceta și încurajea cu comenzi, am re-

LEGĂTOR DE CĂRȚI.

ARAD, WEITZER JÁNOS 13.

(Vis-à-vis de poșta)

Mosneagul zăbind fetele cari îi priveau, atinse respectuos cotul lui Pierre și îi vorbi.

Contele Bezukhow era așa de adânc în gânduri, încât nu pricepu multă vreme ce i-se spune. În sfârșit, el privi în direcțiunea Rostowilor și când o recunoscu pe Natașa el se lăsă tirat de prima impresiune și dete fuga spre trăsura. Dar după ce făcu câți-va pași, el se opri.

Natașa, cu capul afară din portieră, îi zîmbea cu sălbăticie.

— Dar vino, Pierre Cyrilici... De mult te-am recunoscut!

Strigă ea întinzându-i mâna. Cum te afli pe aci? Și de ce în așa îmbrăcăminte?

Pierre luă mâna pe care i-o întindea ea și-o sărută cu stângăcie în vreme ce trăsura mergea.

— Dar ce ai, conte? El întrebă dna Rostow cu un aer de surpriză simpatică.

— Ce? ce? de ce?... Nu mă întrebați nimic, zise Pierre care simțea atîntită-i asupra-i privirea voioasă și strălucitoare a Natașei.

— Rămâi la Moscova?

Pierre nu răspunse numai decât.

— Dacă rămân la Moscova?... Da, rămâi. Adio!

— Ah! cât aș vrea să nu fim femeie! strigă Natașa. Aș rămânea cu dta... și ce bine ar fi! Mamă, dă-mi voie să rămân aci!

Pierre aruncă o căutătură distrată asupra Natașei și voi să-i spună ceva, dar contesa îl întrerupse.

— Mi-s'a spus că ai asistat și dta la bătălie.

Dar Natașa îi tăie vorba.

— Dar ce ai, conte? Ce schimbat pari!

— Ah! nu mă întrebați, nu mă întrebați nimic: nu știu nici eu ce-i cu mine... mâine... dar nu, adio, adio...

El se îndepărtă dela trăsura și merse iar pe trotuar.

Natașa îl urmări încă multă vreme cu zîmbetul ei voios, mângăios și cam săgălnic.

XLII.

În noaptea de 1 Septembrie Kutuzow porunci armatei rusești să bată în retragere prin Moscova, pe drumul dela Riazan.

Cele dintâi trupe o porniră la drum noaptea; ele înaintau încetșor, în ordine, dar în zori de zi, pe când se apropiau de Dorogomiloff ele zăriră înaintea lor de partea cealaltă, masse de trupe ce acopereau toate străzile și pasagiile. Și o agitare fără de seamăn stăpâni armata. Cu toții se aruncară pe pod, în vad sau

prin bărci, iar Kutuzow trecu de cealaltă parte a Moscovei pe căi piezișe.

În vremea aceasta, la 2 Septembrie, pe la ceasurile zece înainte de amiază, Napoleon se ținea în mijlocul armatei pe dealul Poktonaia de unde contempla spectacolul din fața sa.

Dela 26 August până la 2 Septembrie, dela Borodino până la intrarea Francezilor la Moscova, era o vreme frumoasă, una din acele vremi de toamnă care fac totdeauna admirațiunea oamenilor.

Și vremea aceasta îi surprinse pe francezi la Moscova, la 2 Septembrie, ceasurile zece înainte de amiază. Splendoarea zilei era feerie. De pe dealul Poktonaia, Moscova se vedea întreagă cu fluviul, grădinile și bisericile ei, și părea a trăi din viața și proprie; iar cu plopele scinteiau la razele soarelui ca toți atâtea stele.

La vederea acestui oraș curios, de-o arhitectură bizară, Napoleon simți acea curiozitate puțin învidioasă și neliniștită, pe care o simt oamenii când li se descoperă o viață nouă, necunoscută de ei. Din locul unde se afla, el vedea viața orasului și simțea parcă respirînd acel corp frumos.

(Va urma)

AVIZ!

Avizez on. public, că **ATELIERUL DE SPĂLAT RUFEE ȘI DE CURĂȚIT** de sub firmă **BETTELHEIM K. UTÓDA** din strada **AULICH LAJOS 2**, — l-am renovat, introducând **MAȘINI ȘI MOTOARE** necesare, prin cari pot satisface tuturor cerințelor — schimbând cu această ocaziune și personalul. — Conform cerințelor moderne, necrușând nici o jertfă materială, am năzuința ca să-mi asigur și pe mai departe sprijinul on. public. Ori-ce lucrare o execut la timp și prompt. Ori-ce specialitate, fie cât de migăloasă și fină, trusouri dantele etc. le curăț admirabil. **PENTRU TRANSPORTAREA RUFELOR** am la dispoziție oamenii mei, cari aduc și duc albiturile gratuit. — Comandele din provincie se execută la timp. — Cu deosebită stimă:

Telefon 851.

Văduva FISCHER LIPÓT,

Arad, str. Aulich Lajos Nr. 2.

De dat în arândă.

O casă cu prăvălie, trafică și licență de beutură lângă drumul de țară e de dat în arândă pe 3—6 ani.

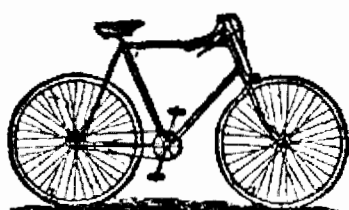
Doritorii să se adreseze lui

Zenovie Hodis,
comerciant în Marosborsa.
(Berzova, Comit. Arad.)

BICICLETE

de renume mondial:

THE CHAMPION și PREMIER

cu osie campanilă, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Autro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.
Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

În grădina de iarnă a

Hotelului Central

... servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: **Augustin Csermák,**
hotelier.

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și liferează cele mai alese soiuri: Române, Franceze și Ungare. — Serveste cu cele mai renumite vițe de Delaware produse de cel mai fin și bine plătit vin, recunoscut în lume. — Comandele se efectuează prompt și în calitate inecceptionabilă garantată, cu 30—40% mai ieftine ca la toate pepinierele din Ungaria și România.

Vițele noastre toate sunt autentice, selecționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și viguroase ca de 2 ani, lăstari creșcuți peste 50—100 cm. și portaltoiul în perfectă stare a sănătății, după cum testează certificatul din Catalogul mai recent, care la cerere se trimite ori și cui gratis și franco. —

Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să grabească cu comenzile spre a putea avea varietățile dorite. La cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care zi au cerut anulul nostru.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI“.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, columnne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vâlăie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrassy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa

primă ca: cutite de buzur, bri-ciuri de ras, foar-feci de oțel, instru-mente chirurgice, tacâmuri, unelte de gră-dină, bantage; legături la curarea mor-burilor se efectuează prin oameni experți Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.

Cine voiește

racie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda

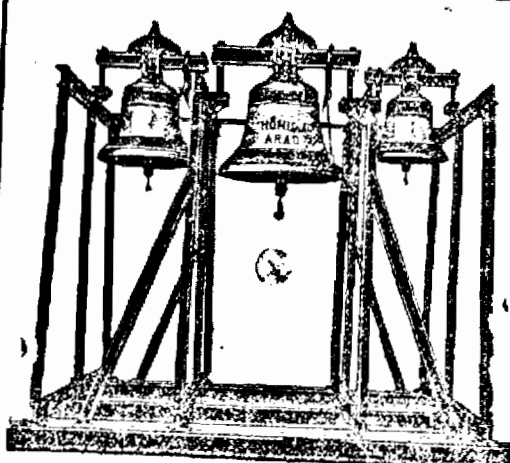
din Lugos,

care dispune de căzării mari pro-prii în Bănat și Ardeal.

Frideric Hönig

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-buțare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Reco-mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopo-telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator cen-tral și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoa-rele nu produc nici un miros neplăcut. —

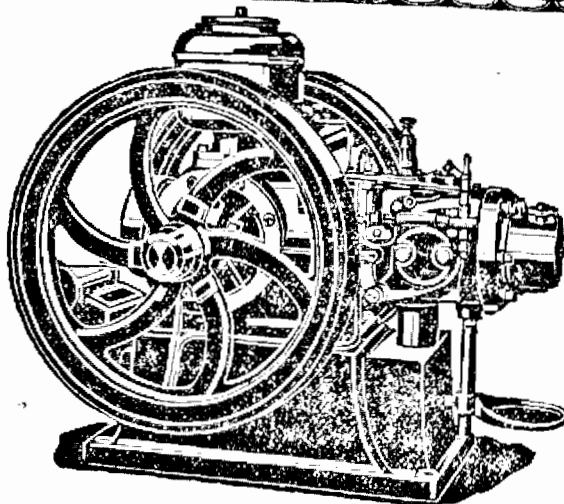
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Indărătul Operel.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzină și gaz.

Mill-Telep mai multe milioane de altoi de viță de vie

în NAGYÖSZ.

Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslășiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oamenilor să-i încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslășiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă,

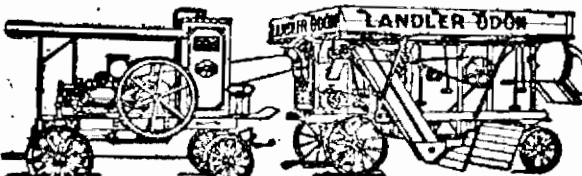
boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.
Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural

în urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate!

Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale

și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fill.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame să se adreseze

conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ős-Csánád,
Torontálmegye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perșeci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

Telefon 982.

Balog Sándor,

cărnăfărie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnăfării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J.

Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

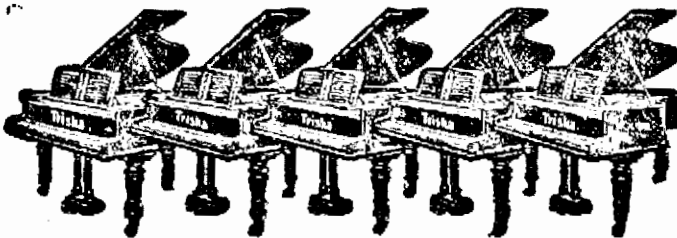
Piane vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, albituri, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. Domnișoare se primesc spre instruire.

OH DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drougeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győr la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Símánd: Csiky Lukács. — Síkszón: Fűredi Ede örk.

Oltiuri de struguri

expediază, garantând de soiuri vișă americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kaküllőmenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes**, Medgyes 16 (Nagykaküllőmegye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor atricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică:

Radiale Budapest.

Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ. Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

Ioan Kallap

industrie de ceară și turtărie mare.
Arad, Strada Deák Ferenc 6.
Casa proprie. Telefon 863.

I-și recomandă luminile și toate obiectele în acest ram pentru biserici și alte scopuri.
Epitropiile și vânzătorii primesc rabat mare.

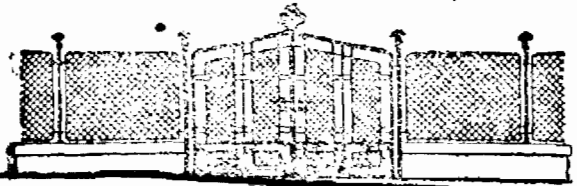
Pásztori Sándor,

fabrică de împletituri, matrațe din sârmă și rolete de fier.

Brasov-Brassó, Strada Spitalului 32.

Orilaje și porți fabricație proprie, execuție simplă și frumoasă, matrațe din sârmă cu rame de fier ori lemn, paturi de închis cu matraț cu arcuri, cea mai bună calitate. Împletituri și grădele pentru mori și fabrici, pentru scopuri economice și de gospodărie. — Coșuri de sârmă, gratare, sârmă împletită, ob'oane, cotețe și alte lucrări de branșe, se execută pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Ceasornice, giuvaere, gramafioane, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreaga țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.
Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanție de 5 ani se fac ieftin.
Catalog ilustrat trimis gratuit.
— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revinzători se caută.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii, că mi-am mutat

PRĂVĂLIA și CROITORIA

de haine englezești și haine militare
În strada WEITZER JÁNOS (vis-à-vis de poștă).
Cere și pe mai departe sprijinul on. public. — Cu stimă:

Karácsonyi Márton

croitor militar și civil.

Papp K.

orologer de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri și mașini și lucrări de aramă.

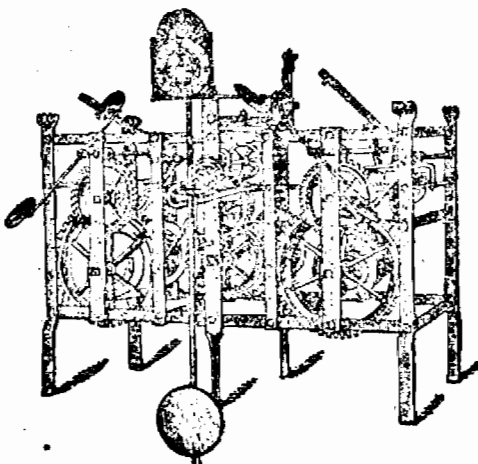
Temesvár-Gyárváros,

Fő-utca 34.

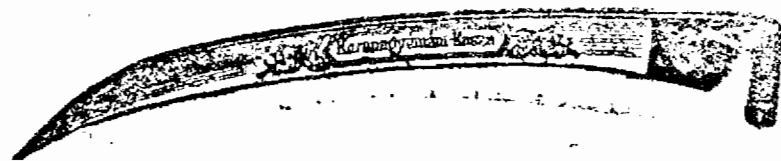
OROLOGE DE TURN

construcția ce mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparațiile acestor fel de oroloage să efectueze conștient și ieftin. Preliminare de spese gratuite.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berei, aparate de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele.
Pentru trăinicia fiecărei buciți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2. — 2-20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”

Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Mizera József,

măiestru zidar diplomat.

Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de branșe pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminară de spese atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

KIKTA ISTVAN, atelier de pictură
Budapest, VIII. Koszoru-u. 17
Imi iau îndrăzneala a atrage atenția on. public asupra atelierului meu de pictură de artă.
Ca specialist fac geamuri de biserici, verande și sufragerii.
Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în branșă aceasta.

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis **atelier de dulgherie și măsar în Arad, str. Wesselényi Nr. 1.** Iau spre lucrare totfelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Firmă Românească!!

Recomandăm on. public românesc

Salonul nostru de croitorie,

bogat aranjat cu totfelul de ștofe din patrie și străinătate, precum engleze, franceze, scoțiene etc.

Lucru solid, punctuos și pe lângă prețuri moderate.

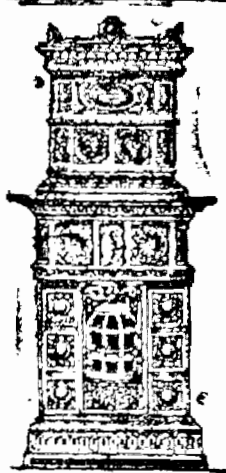
La dorință călătorim pe spesele noastre și în provincie la on. noștri mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public românesc, suntem cu toată stima:

Petricaş și Anca,
creitor,

(Cluj) Kolozsvár, str. Kossuth L. Nr. 24. et. I.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuploare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

În fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

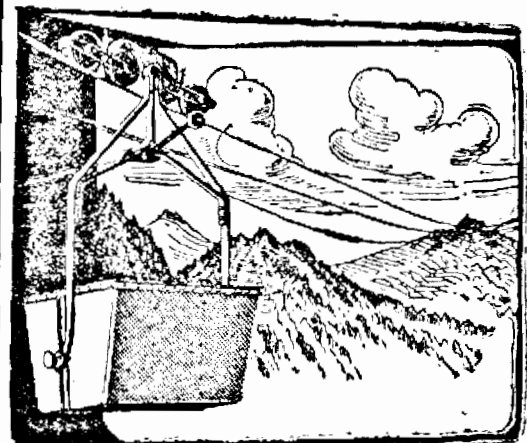
construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de *motoare cu benzină*. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acții: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguță și »Record II.« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru sfeclă. — Fabricațiile: International Harvester Company of America Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunoierului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-tér 1/b. Telefon 87.

Fabrica de mașini LAUFER JÓZSEF

BUDAPEST,

VI., PALOTAI-UT 15—11.

Linii funiculare, șghia-buri de precipitat vagoanele pentru mine, osii de transmisii brevetate »Balon«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frânhii. Aranjamente Skips și de încărcat, elevatoare și transportoare, etc.

Telefon 387.

Braun N. Antal

Arad, Boros Béni-tér 7. (casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu

văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voiesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra *varului* de prima calitate, *ciment*, *figlă*, *fevi de beton*, *praf de piatră*, *împletituri de trestie*, *table de cement* pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acum în depozit, desfășându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul on. public:

Cu stimă: **BRAUN N. ANTAL**

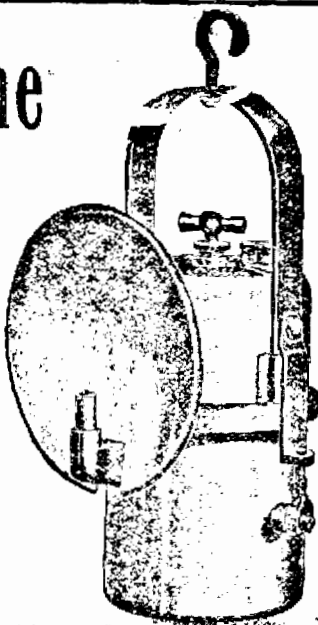
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Bittenbinder József

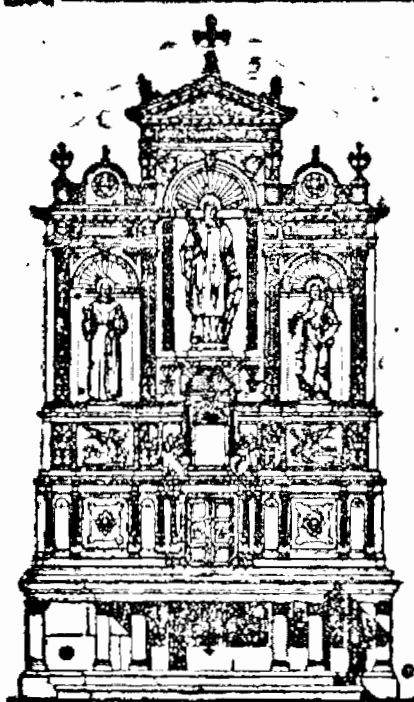
sculptor și arhitect de altă

Temesvár-Józsefváros

Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică așa ca: *Iconostase* și *altare*, *statuie* *piatră* și *lemn*, *amvoane* și *scaune* *spovedanie*, *Sicriul Domnului*, *Gr. Mariei de Lour*, *cristelnițe*, *icoană*, *stațiune*, *sculptură în relief* sau *pictură* *strâni*, *pictură de biserică* și altă

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statuie, aureșle și marmorează. Făcurent, preliminar de spese și plătit gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc oriunde pe cheltuiala mea proprie.

EXECUȚIE DE PRIMĂ CALITATE!

Depozit pentru palarii preotesti, calitatile cele mai bune.

Costume admirabile pentru domni.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

Însoțire economică
Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Români! Trimiteti băieții la cursul practic la altoit

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

societate pe acți în Siblu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteniu Cosma, directorul executiv al „Albinel” și prezidentul „Solidarității.”

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, — contra accidentelor și contra grindinei. —

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare« le face în condițiunile cele mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

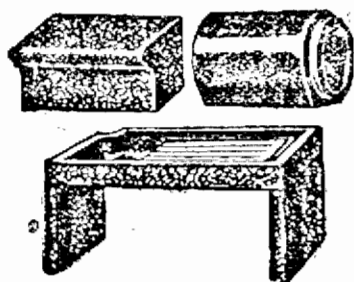
Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății. —

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite, în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

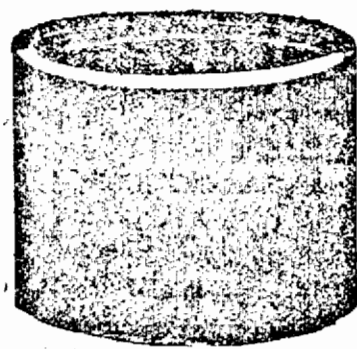
Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Siblu—Nagyszeben. Edificiul »Albina«

Edificare ieftină!

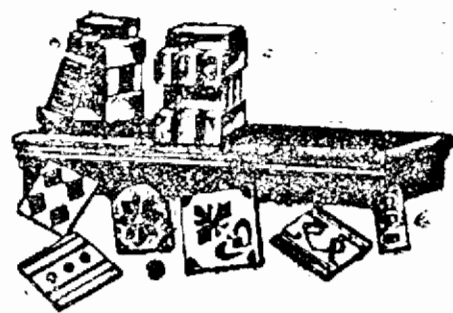

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, columnne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. LUGOȘ, Strada Buziaș 37.